

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Godišnje izvješće za 2015. godinu

Sažetak

Tržište kapitala

Trgovanje na Zagrebačkoj burzi d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza) doživjelo je pad od 9,3% u odnosu na prethodnu godinu te je iznosilo 3,5 mlrd. kuna. Smanjeno je trgovanje dionicama (11,5%) i obveznicama (20,7%) unutar knjige ponuda kao i blok promet obveznicama (39,5%) te strukturiranim vrijednosnim papirima (17,2%), dok je blok promet dionicama bio u porastu (45,5%). Glavni dionički indeks CROBEX ostvario je pad od 3,2%, a CROBEX10 pad od 1,8%, dok je CROBEXTURIST ostvario značajan rast od 23,7%. U protekloj godini došlo je do dva nova uvrštenja dionica kroz inicijalnu javnu ponudu, što su prva takva uvrštenja od 2008. godine.

Provedena je dokapitalizacija Zagrebačke burze, u čiju je vlasničku strukturu ušla Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD). Zagrebačka burza je u protekloj godini stjecanjem 100% dionica Ljubljanske burze zaključila proces njenog preuzimanja, te osnažila svoj položaj na regionalnom tržištu kapitala.

Ukupna vrijednost transakcija namirenih u sustavu poravnjanja i namire kojim upravlja Središnje klirinško depozitno društvo d.d. (dalje u tekstu: SKDD), u 2015. godini iznosila je 326,7 mlrd. kuna što je za 13,3% više u odnosu na prethodnu godinu, dok je ukupan broj transakcija vrijednosnim papirima pao za 13,9%.

Hanfa je tijekom 2015. sudjelovala u pripremi izmjena i dopuna Zakona o tržištu kapitala (dalje u tekstu ZTK) koje su bile potrebne kako bi se, između ostalog, uskladilo s Direktivom o prospektu, Direktivom o transparentnosti i Uredbom EMIR. Radi osnaživanja tržišta kapitala i prekograničnog toka kapitala i financijskih usluga, Hanfa je također sudjelovala u aktivnostima u sklopu akcijskog plana uspostave Unije tržišta kapitala kojeg je inicirala Europska komisija i koji, između ostalog, uključuje donošenje nove uredbe o sekuritizaciji kao i nove uredbe kojom se mijenja postojeća Direktiva o prospektu.

U 2015. godini nastavio se postupak licenciranja društva SKDD-CCP za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane. Zagrebačkoj burzi odobreno je obavljanje djelatnosti dodjeljivanja i administriranja jedinstvenih identifikacijskih oznaka pravnih subjekata (engl. *Legal Entity Identifier* – LEI) čime je Zagrebačka burza postala jedina organizacija koja u Hrvatskoj i užoj regiji pruža ovu uslugu, važnu za financijsku stabilnost, sudionicima tržišta.

Hanfa je u protekloj godini odobrila 15 zahtjeva za odobrenjem prospekata kroz koje je na tržištu kapitala prikupljeno nešto više od 1 mlrd. kuna. Od izdavatelja financijskih instrumenata zaprimljena je 61 obavijest o iznimkama od obveze objave prospekata, a korištenjem ove iznimke na tržištu kapitala prikupljeno je približno 6 mlrd. kuna.

Hanfa je tijekom 2015. obavila nadzor cjelokupnog poslovanja Zagrebačke burze s fokusom na financijski položaj, upravljanje sukobima interesa, nadzor izdavatelja, trgovanje certifikatima, segment promatranja, sustav nadzora trgovanja, sumnje na manipulaciju i dr. Nastavljen je i nadzor informacijskog sustava SKDD-a, kao i praćenje izvršenja mjera za poboljšanje istog.

Investicijska društva

U 2015. osam je investicijskih društava i 15 kreditnih institucija pružalo investicijske usluge i obavljalo investicijske aktivnosti dok je investicijske usluge pružalo sedam društava za upravljanje UCITS fondovima. U odnosu na prethodnu godinu ukupni prihodi su rasli za 23,4% i iznosili su 231,4 mil. kuna. Hanfa je u 2015. zaprimila 142 notifikacije o namjeri neposrednog pružanja usluga na području Republike hrvatske od strane investicijskih društava sa sjedištem u državama članicama Europske unije.

U protekloj godini došlo je do značajnog porasta vrijednosti imovine portfelja kojima upravljaju investicijska društva, kreditne institucije i društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom koja je na kraju godine iznosila 5,2 mlrd. kuna što je za 289,9% više u odnosu na prethodnu godinu. Ovom rastu najviše su doprinijela društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima koja su imala rast od 301,8% u vrijednosti imovine portfelja kojim upravljaju. Ukupna imovina povezana s uslugom skrbništva nad vrijednosnim papirima nije se znatno mijenjala te je iznosila 62,4 mlrd. kuna što se i dalje najvećim dijelom odnosi na kreditne institucije.

Hanfa je sudjelovala u usklađivanju domaćih propisa s Direktivom BRRD¹ na temelju koje je ujedno izmijenjen i ZTK, a Hanfa je sukladno tim izmjenama usvojila i pravilnik kako bi usklađenost po pitanju investicijskih društava bila potpuna.

U 2015. Hanfa je pokrenula devet neposrednih nadzora nad investicijskim društvima, društvima za upravljanje UCITS fondovima i kreditnim institucijama koji su obuhvaćali pružanje investicijskih usluga i aktivnosti te pridržavanje obveza iz Uredbe EMIR, a jedan nadzor uključivao je i nadzor informacijskog sustava. Donesena su tri rješenja kojima se obustavlja postupak nadzora s obzirom na to da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene u postupku nadzora, a ostali nadzori su još u tijeku. Također, na temelju nadzora započetog u 2014. izdano je jedno rješenje za otklanjanje nepravilnosti zbog povrede odredaba ZTK-a i pravilnika, a nakon što je društvo postupilo po rješenju, doneseno je rješenje kojim se obustavlja postupak nadzora s obzirom na to da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Još dva rješenja kojima se obustavlja postupak nadzora s obzirom na to da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene u postupku nadzora su donesena na temelju nadzora započetih u prijašnjim godinama. Posredni nadzor je obuhvaćao kontrolu nadzornih izvještaja, kontrolu procjene rizika koji proizlaze iz držanja imovine klijenata kod trećih strana, provjeru pridržavanja obveza iz Uredbe EMIR, provjeru provođenja ocjene prikladnosti usluge za klijente koji trguju kompleksnim financijskim instrumentima te provjeru provođenja međunarodnih mjera ograničavanja.²

¹ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP), SL L 173/190

² Odluka o načinu provođenja međunarodnih mjera ograničavanja, NN, br. 78/2011

Investicijski fondovi

Na dan 31. prosinca 2015. bilo je registrirano 20 društava za upravljanje investicijskim fondovima, što su tri društva manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a posljedica je konsolidacijskih procesa na tržištu investicijskih fondova. Hanfa je u 2015. zaprimila 35 notifikacija nadležnih tijela iz drugih država članica Europske unije, a do kraja 2015. ukupno je zaprimljeno 66 notifikacija o namjeri prekograničnog trgovanja udjelima investicijskih fondova odnosno obavljanja djelatnosti društava za upravljanje. U 2015. Hanfa je nadležnom tijelu druge države članice prosljedila jednu notifikaciju društva za upravljanje investicijskim fondovima iz Republike Hrvatske o namjeri prekograničnog trgovanja udjelima UCITS fondova.

Društva za upravljanje investicijskim fondovima ostvarila su dobit nakon oporezivanja u iznosu od 53,1 mil. kuna, što je povećanje od 18,2% u odnosu na 2014. godinu. Neto imovina otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fond) povećana je za 6,8% u odnosu na 2014. te je na kraju 2015. iznosila 13,9 mlrd. kuna. Udio domaće imovine u ukupnoj neto imovini UCITS fondova na kraju 2015. dodatno se povećao u odnosu na kraj prethodne godine i iznosio je 89,2%.

Broj registriranih alternativnih investicijskih fondova (dalje u tekstu: AIF) u Republici Hrvatskoj na kraju 2015. ostao je nepromijenjen u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 28. Neto imovina AIF-ova porasla je u odnosu na 2014. za 14,3% i iznosila je 3 mlrd. kuna.

Hanfa je radila na implementaciji Direktive UCITS V³ te je pripremljen nacrt novog Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom, u koji je implementirana navedena direktiva. Direktiva UCITS V dodatno povećava zaštitu ulagatelja u UCITS fondove na način da uvodi pravila o odgovornosti depozitara i zahtjeve o nagrađivanju zaposlenika društva za upravljanje. Hanfa je tijekom godine sudjelovala i u radnoj skupini za izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Hanfa je nastavila s provođenjem šest neposrednih nadzora nad društvima za upravljanje UCITS fondovima i društvima za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima (dalje u tekstu: UAIF) započelih u 2014., čiji je cilj bila provjera usklađenja društava s odredbama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom⁴ i Zakona o alternativnim investicijskim fondovima⁵ koje se odnose na organizacijske zahtjeve. Izdano je sedam rješenja društvima za upravljanje UCITS fondovima i UAIF-ovima o otklanjanju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti iz postupaka navedenih neposrednih nadzora, sukladno kojima su društva za upravljanje UCITS fondovima i UAIF-ovi otklonili nezakonitosti i nepravilnosti te o istome obavijestili Hanfu. U 2015. pokrenuti su i dovršeni nadzori nad jednim društvom za upravljanje UCITS fondovima, dva UAIF-a te jednim društvom koje upravlja UCITS

³ Direktiva 2014/91/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o izmjeni Direktive 2009/65/EZ o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) u pogledu poslova depozitara, politika nagrađivanja i sankcija, SL L 257/186

⁴ NN, br. 16/13 i 143/14

⁵ NN, br. 16/13 i 143/14

fondovima i UAIF-ima, a koji su se odnosili na organizacijske zahtjeve, i to na investicijski proces i ulaganje imovine fondova i društva, mehanizme unutarnjih kontrola, koji uključuju funkciju upravljanja rizicima, funkciju usklađenosti s relevantnim propisima i funkciju interne revizije te upravljanje sukobom interesa i osobnim transakcijama. Jednom je društvu za upravljanje UCITS fondovima izdano rješenje o otklanjanju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti., sukladno kojemu je društvo otklonilo nezakonitosti i nepravilnosti te o istome obavijestilo Hanfu.

Neposredni nadzori nad UAIF-ovima koji upravljaju otvorenim alternativnim investicijskim fondovima rizičnog kapitala s privatnom ponudom obuhvatili su investicijski proces i ulaganje imovine fondova, uključujući provjeru postupanja u skladu s uvjetima poslovanja UAIF-a, ostvarivanje upravljačkih prava, koja društvo ostvaruje u svoje ime i za račun fondova, u izdavateljima u koje je uložena imovina fondova te mehanizmi unutarnjih kontrola, uključujući funkcije upravljanja rizicima, usklađenosti s relevantnim propisima i interne revizije. Sukladno izdanim rješenjima u postupcima nadzora, društva su otklonila nezakonitosti i nepravilnosti te o istome obavijestila Hanfu.

Pokrenuti su i izvanredni neposredni nadzori nad jednim društvom za upravljanje UCITS fondovima te nad jednim UAIF-om. Predmet nadzora bio je proces ostvarivanja upravljačkih prava dioničara koje društvo ostvaruje u svoje ime i za račun fonda kojim upravlja u izdavateljima u čije je dionice uložena imovina fonda, kao i donošenje investicijskih odluka i postupanje po korporativnim akcijama u sklopu pružanja investicijske usluge upravljanja portfeljem u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala⁶. Utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti subjekti nadzora ispravili su tijekom samog postupka nadzora te im slijedom navedenog nisu izdavane nadzorne mjere za njihovo uklanjanje.

U posrednom nadzoru naglasak je stavljen na provjeru usklađenosti ulaganja imovine investicijskih fondova s ograničenjima ulaganja, vrednovanje imovine u portfeljima investicijskih fondova, obavještavanje ulagatelja u vidu sadržaja internetskih stranica društava za upravljanje investicijskim fondovima i redovitih izvještaja investicijskih fondova te kapitalnu adekvatnost društava za upravljanje investicijskim fondovima. Izrađivali su se i periodični te *ad-hoc* izvještaji o stanju fondovske industrije i tržišta kapitala općenito te kvalitativno i kvantitativno procjenjivali rizici poslovanja investicijskih fondova i društava za upravljanje investicijskim fondovima. Procjenjivali su se i financijska stabilnost subjekata nadzora, primjerenost računovodstvenih politika društava za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskih fondova i izmjene prospekata investicijskih fondova te se izvršavala kontrola izračuna naknada. Zbog utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti sastavljeno je 12 zapisnika nakon čega su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u najvećem broju slučajeva otklonjene, dok je u jednom slučaju predviđena mjera izdavanja rješenja subjektu nadzora za uklanjanje utvrđene neusklađenosti ulaganja imovine investicijskog fonda s ograničenjima ulaganja.

⁶ NN, br. 88/08, 146/08, 74/09, 54/13,159/13, 18/15 i 110/15

Drugi i treći stup mirovinskog osiguranja i isplata mirovina

Ukupna neto imovina obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova s danom 31. prosinca 2015. iznosila je 77,7 mlrd. kuna, što predstavlja rast od 8,2 mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodne godine. Od 8,2 mlrd. kuna prirasta neto imovine obveznih mirovinskih fondova i dobrovoljnih mirovinskih fondova, 3,8 mlrd. kuna (46,7%) odnosi se na neto uplate, dok je 4,4 mlrd. kuna (53,3%) posljedica ostvarenih prinosa. Navedena pozitivna kretanja prvenstveno su bila posljedica obveznih uplata u drugi stup mirovinskog osiguranja.

Rast broja članova obveznih mirovinskih fondova nastavljen je i u 2015. po prosječnoj stopi od 1,5% u odnosu na godinu prije. Od ukupno 56.988 novih članova obveznih mirovinskih fondova njih 1.572 samostalno je odabralo obvezni mirovinski fond, što predstavlja udio od svega 2,8% u ukupnom broju novih članova te pad u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupna neto imovina obveznih mirovinskih fondova na dan 31. prosinca 2015. iznosila je 74,0 mlrd. kuna te tako zabilježila rast od 7,7 mlrd. kuna u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se porast od 3,5 mlrd. kuna (45,5%) odnosio na neto uplate članova, dok je porast neto imovine od 4,2 mlrd. kuna (54,5%) posljedica ostvarenih prinosa obveznih mirovinskih fondova. Prosječni prinos indeksa MIREX kategorije A u 2015. godini iznosio je 9,1%, kategorije B 6,2%, a kategorije C 6,8%

Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima upravljala su s ukupno šest otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova i 17 zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. Tijekom 2015. nastavljen je rast broja članova dobrovoljnih mirovinskih fondova. Zamjetan rast broja članova dobrovoljnih mirovinskih fondova (20,3%) ostvaren je u 2015. u odnosu na prethodnu godinu, što se očitovalo i u rastu njihove neto imovine (14,3%). U skladu s rastom broja novih članova porasle su i uplate bruto doprinosa članova zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, i to za 19,5%, dok su ukupni bruto doprinosi članova otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova porasli za 8,2% u odnosu na 2014. godinu.

Društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima povećala su dobit nakon oporezivanja na 199,2 mil. kuna u 2015., što predstavlja rast od 21,0% u odnosu na dobit ostvarenu prethodne godine.

Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima⁷, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske izvršene su izmjene i dopune Zakona o obveznim mirovinskim fondovima⁸. Navedenom Uredbom regulirano je članstvo u obveznom mirovinskom fondu te prestanak članstva u obveznom mirovinskom fondu osiguranika čije je pravo iz mirovinskog osiguranja uređeno posebnim propisom koji uređuje prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili im se mirovina određuje prema tom propisu.

⁷ NN, br. 93/15

⁸ NN, br. 19/14

Tijekom navedenog razdoblja zabilježeno je ukupno 31.687 prestanaka članstva, odnosno zatvaranja računa u obveznim mirovinskim fondovima, što je posljedica gore navedene Uredbe.

Prema izvještaju o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2015. vrijednost ukupne imovine jedinog mirovinskog osiguravajućeg društva bila je iskazana u iznosu od 438,3 mil. kuna, što predstavlja porast od 25,7 mil. kuna, odnosno 6,2% u odnosu na imovinu iskazanu na dan 31. prosinca 2014. godine. Ukupan broj sklopljenih ugovora o mirovini na dan 31. prosinca 2015. iznosio je 15.039, od čega su se 14.904 ugovora odnosila na dobrovoljno mirovinsko osiguranje (III. stup mirovinskog osiguranja i izravne jednokratne uplate), a 135 ugovora na obvezno mirovinsko osiguranje (II. stup mirovinskog osiguranja).

Hanfa je pokrenula postupke neposrednog nadzora nad poslovanjem četiri društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, čiji je predmet nadzora investicijski proces i ulaganje imovine fondova te s tim u vezi uspostava i povezanost mehanizama unutarnjih kontrola, uključujući funkcije upravljanja rizicima i usklađenosti s relevantnim propisima, a kod jednog društva provodio se i nadzor cjelokupnog informacijskog sustava.

Pokrenut je i neposredni nadzor REGOS-a, a predmet nadzora bio je cjelokupni proces povezan s uplatama doprinosa za mirovinska osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Nadzor je obuhvaćao način postupanja sa sredstvima na prolaznim i privremenom računu, način prosljeđivanja sredstava, kao i način obračuna naknada, izračun obračunskih jedinica, raspoređivanje članova i izvješćivanje. Pored toga, nadzorom su bile obuhvaćene politike, mjere i postupci za nadzor i zaštitu informacijskog sustava i sustava za elektroničku obradu podataka.

Hanfa je obavila i neposredni nadzor poslovanja MOD-a u dijelu procesa ugovaranja i isplate doživotnih mirovina na temelju izravnih jednokratnih uplata poslodavaca za svoje zaposlenike u vrijeme njihova umirovljenja.

Hanfa je u 2015. provodila posredne kontinuirane nadzore nad društvima za upravljanje mirovinskim fondovima, mirovinskim fondovima i mirovinskim osiguravajućim društvom.

Osiguranje

Na dan 31. prosinca 2015. na tržištu osiguranja poslovala su 23 društva za osiguranje i jedno društvo za reosiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Osim toga, na tržištu osiguranja djelovao je i Hrvatski ured za osiguranje (dalje u tekstu: HUU) kao udruženje društava za osiguranje te Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU. Poslove zastupanja u osiguranju odnosno posredovanja u osiguranju i reosiguranju na dan 31. prosinca 2015. obavljalo je 280 društava za zastupanje u osiguranju, 44 društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju, 252 obrta za zastupanje u osiguranju, 26 kreditnih institucija te HP - Hrvatska pošta d.d. Hanfa je u 2015. zaprimila

ukupno 341 notifikacija društava iz drugih država članica, od čega se 68 notifikacija odnosilo na notifikacije društava za osiguranje za neposredno obavljanje poslova osiguranja u Republici Hrvatskoj, 269 notifikacija odnosilo se na neposredno obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, dok su se dvije notifikacije odnosile na obavljanje poslova zastupanja u osiguranju putem podružnice na području Republike Hrvatske. U 2015. godini osnovane su dvije podružnice društva za osiguranje iz druge države članice u Republici Hrvatskoj u skladu s pravom poslovnog nastana. Istovremeno su od četiri tuzemna društva za osiguranje i jednog društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju zaprimljene obavijesti o namjeri neposrednog pružanja usluga u Europskoj uniji, koje je Hanfa prosljedila nadležnim nadzornim tijelima. Od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju Hanfa je zaprimila ukupno 870 notifikacija za rad na području Republike Hrvatske, od čega ih se 243 odnosilo na neposredno obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje, 623 na neposredno obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i dvije na obavljanje poslova zastupanja u osiguranju putem podružnice te su osnovane dvije podružnice društva za osiguranje iz države članice u skladu s pravom poslovnog nastana.

Ukupna zaračunata bruto premija društava za osiguranje u 2015. iznosila je 8,7 mlrd. kuna, što je za 0,1 mlrd. kuna ili 1,9% više u odnosu na premiju ostvarenu u 2014. godini. Zaračunata bruto premija reosiguranja u 2015. iznosila je 42,0 mil. kuna i u odnosu na 2014. bila je manja za 293,7 mil. kuna ili 87,5%.

Ukupna aktiva društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31. prosinca 2015. iznosila je 38,5 mlrd. kuna te je u odnosu na prethodnu godinu bila veća za 1,1 mlrd. kuna, odnosno 2,9%. To je u najvećoj mjeri posljedica povećanja aktive životnih osiguranja u iznosu od 1,1 mlrd. kuna ili 5,34%.

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje ostvarila su u 2015. kao rezultat poslovanja dobit od 520,31 mil. kuna, za razliku od 2014., kada je ostvaren gubitak od 48,2 mil. kuna⁹. Od toga je u 2015. neto dobit u iznosu od ukupno 589,7 mil. kuna iskazalo 17 društava za osiguranje i jedno društvo za reosiguranje, dok je gubitak od 69,4 mil. kuna iskazalo šest društava za osiguranje. U skupini neživotnih osiguranja ostvarena je dobit od 315,2 mil. kuna. Od navedenog iznosa, na dobit 15 društava za osiguranje i jednog društva za reosiguranje odnosilo se 384,6 mil. kuna, dok su gubitak od ukupno 69,4 mil. kuna iskazala tri društva za osiguranje. U skupini životnih osiguranja kao rezultat poslovanja ostvarena je dobit od 205,1 mil. kuna, od čega se 214,4 mil. kuna odnosilo na dobit 11 društava za osiguranje, dok su gubitak od ukupno 9,3 mil. kuna iskazala tri društva za osiguranje.

Na dan 31. prosinca 2015. ukupna imovina HUU-a iznosila je 10,4 mil. kuna, što je za 2,3% više u odnosu na 2014., dok je imovina Garancijskog fonda iznosila 22,6 mil. kuna, što je za 24,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU zabilježio je na dan 31. prosinca 2015. ukupnu aktivu u iznosu od 95,9 mil. kuna i u odnosu na isti dan prethodne godine aktiva se povećala se za 10,9%.

⁹ Ostvarivanje gubitka u 2014. najvećim dijelom je rezultat provedenog procesa restrukturiranja društva za osiguranje.

Što se tiče regulatornih aktivnosti, Hanfa je nastavila s pripremnom fazom za Solventnost II s obzirom na stupanje na snagu nove regulative dana 1. siječnja 2016. godine. Europskom nadzornom tijelu za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) poslano je izvješće o provedbi procesa i napretku pripreme faze za Solventnost II, donesen je novi Zakon o osiguranju¹⁰ (dalje u tekstu: novi ZOS) koji je usklađen s odredbama Direktive Solventnost II¹¹, održan je drugi krug razgovora s društvima za osiguranje u vezi s Izvješćima za FLAOR¹²/ORSA¹³ za 2014. te su provedene sve planirane aktivnosti za navedeni proces. Proveden je i niz aktivnosti prije provedbe pilot projekta slanja i zaprimanja izvještaja, što je uključivalo implementaciju programskog rješenja, dodatnu edukaciju zaposlenika Hanfe, izradu internih uputa za validaciju te usku suradnju s odborima EIOPA-e.

U pogledu normativnih aktivnosti važno je istaknuti da se novim ZOS-om osiguravaju pretpostavke za provedbu Delegirane Uredbe o dopuni Direktive Solventnost II¹⁴. Navedena uredba sadrži provedbena pravila za Solventnost II te se utvrđuju postupci za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Europskoj komisiji, što je definirano člankom 301.a u Direktivi Solventnost II. Hanfa je tijekom 2015. donijela i pet novih pravilnika.

Kroz šest ispitnih rokova, ispitu za zastupnika u osiguranju pristupilo je 1.477 kandidata, a ispitu za posrednika u osiguranju i reosiguranju 32 kandidata. Ispit je položilo ukupno 1.358 kandidata (1.330 zastupnika u osiguranju i 28 posrednika u osiguranju i reosiguranju), dok 151 kandidat nije položio ispit.

Hanfa je provodila 12 postupaka neposrednih nadzora nad subjektima tržišta osiguranja, od kojih su četiri neposredna nadzora bila izvanredna, a preostalih osam redovni. Dva su postupka započeta u 2014., a završena u 2015. godini. Devet postupaka započeto je i završeno u 2015., dok je jedan postupak započet u 2015. nastavljen i u 2016. godini. Nadzor poslovanja društava za osiguranje obuhvatio je proces oblikovanja i dostatnosti pričuva šteta za vrstu 3. Osiguranje cestovnih vozila i vrstu 10. Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, proces obračuna i evidencije troškova poslovanja, proces ulaganja, proces izvještavanja, proces upravljanja operativnim rizicima, sigurnost i adekvatnost informatičkog sustava, sustav upravljanja rizicima, poslovni proces sklapanja ugovora o osiguranju i obrade šteta, proces ulaganja u dionice, njihovo vrednovanje i iskazivanje u poslovnim knjigama te ostvarivanje upravljačkih prava i provedba Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma¹⁵ i propisa donesenih temeljem navedenog zakona. Postupak nadzora nad poslovanjem društva za zastupanje u osiguranju obuhvatio je poslovni proces zastupanja u osiguranju

¹⁰ NN, br. 30/15

¹¹ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o pokretanju i obavljanju poslova osiguranja i reosiguranja, SL L 335/1

¹² Anticipativna procjena vlastitih rizika, engl. *Forward Looking Assessment of Own Risks* – FLAOR

¹³ Procjena vlastitih rizika i solventnosti, engl. *Own Risk and Solvency Assessment* – ORSA. ORSA predstavlja redovitu praksu procjene ukupnih potreba solventnosti s obzirom na specifični profil rizičnosti.

¹⁴ Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (Tekst značajan za EGP), SL L 12/1

¹⁵ NN, br. 87/08 i 25/12

te financijsko poslovanje društava za zastupanje u osiguranju, pri čemu su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti koje su se odnosile na postupanje protivno internim aktima, nepotpune knjigovodstvene isprave te nepridržavanje načela savjesnosti i poštenja pri zastupanju društava za osiguranje. Hanfa je donijela ukupno osam rješenja o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, koja se odnose na postupke neposrednih nadzora završenih u 2014. i 2015. godini. Subjekti nadzora postupali su u skladu s naloženim u izreci rješenja te u skladu s rokovima propisanim rješenjima. Pored navedenih osam rješenja o nezakonitosti i nepravilnosti, Hanfa je donijela i pet rješenja o okončanju postupka neposrednog nadzora, i to sve za subjekte nadzora u čijem poslovanju nisu utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti ili su one otklonjene tijekom obavljanja neposrednog nadzora.

Hanfa je provodila posredni nadzor subjekata nadzora putem kontinuirane provjere pravilnog obavljanja poslova osiguranja te usklađenosti društava za osiguranje s nadzornim odredbama na temelju analize izvještaja koje su društva za osiguranje dužna u propisanim rokovima dostavljati Hanfi te prikupljanjem i provjerom dokumentacije, obavijesti i podataka dostavljenih Hanfi na poseban zahtjev, kao i prikupljanjem i provjerom podataka i saznanja iz drugih izvora, provjerom i procjenom poslovanja na temelju dostavljenih izvještaja i prikupljenih informacija te provođenjem razgovora s članovima uprave, članovima nadzornog odbora i drugim odgovornim osobama. U 2015. bilo je ukupno 14 upravnih predmeta posrednog nadzora temeljem kojih je izdano ukupno 10 rješenja.

Leasing

Na dan 31. prosinca 2015. na tržištu leasinga poslovalo je 21 leasing društvo, odnosno dva društva manje nego u prethodnoj godini. Temeljni kapital leasing društava na dan 31. prosinca 2015. iznosio je 1.059 mil. kuna. Ukupna imovina leasing društava na dan 31. prosinca 2015. iznosila je 17,6 mlrd. kuna i bila je manja za 237,3 mil. kuna ili 1,3% u odnosu na isti dan prethodne godine.

Udjel deset najvećih leasing društava po visini aktive u ukupnoj aktivi leasing društava u 2015. iznosio je 79,1% te je bio nešto veći u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosio 77,5%. Svih deset najvećih leasing društava dio je bankarskih grupa.

U 2015. na razini leasing društava bio je iskazan negativan rezultat poslovanja, koji se ogleda u gubitku nakon oporezivanja, koji je iznosio 742,1 mil. kuna (u 2014. gubitak je iznosio 1,3 mlrd. kuna).

Vrijednost novozaključenih ugovora u operativnom leasingu u 2015. smanjena je za 363,8 mil. kuna, dok je vrijednost novozaključenih ugovora u financijskom leasingu povećana za 250 mil. kuna u odnosu na prethodnu godinu. U skladu s navedenim, udjel operativnog leasinga u strukturi ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora iznosio je 29,3%, dok je udjel financijskog leasinga iznosio 70,7%.

Najveća vrijednost aktivnih ugovora prema objektima leasinga na dan 31. prosinca 2015. odnosila se na osobna vozila i iznosila je 4,1 mlrd. kuna ili 29,6% vrijednosti aktivnih ugovora, dok je vrijednost aktivnih ugovora za nekretnine iznosila 3,4 mlrd. kuna ili 24,7% vrijednosti aktivnih ugovora.

Nadzorne aktivnosti bile su usmjerene na posredne nadzore kojima se provjeravala usklađenost ugovora o leasingu s odredbama Zakona o leasingu¹⁶ (dalje u tekstu: ZOL) i Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne stope te je na temelju tog nadzora doneseno 13 rješenja kojima se društvima nalaže otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, a postupanje društava temeljem rješenja očekuje se u 2016. godini. Proveden je i nadzor provjere upisa podataka o objektima leasinga u Registar objekata leasinga te je Hanfa donijela četiri rješenja kojima se društvima nalaže otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, a društva su postupila po nalogima iz rješenja.

Provedeno je i pet posrednih nadzora u dijelu evidentiranja poslovnih događaja po ugovoru o financijskom leasingu. Pritom kod jednog društva nisu utvrđene nepravilnosti dok su preostala četiri društva nepravilnosti otklonila u 2016. godini. Također, proveden je i jedan posredni nadzor u dijelu vrednovanja financijske imovine koji je okončan 2015. budući da je društvo otklonilo utvrđene nepravilnosti.

Jedan zapisnik sastavljen je na temelju neposrednog nadzora započetog u 2014. godini. Predmet navedenog nadzora bilo je upravljanje kreditnim rizikom, postupanje po okončanju ugovora o leasingu te provedba Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Izdano je i rješenje kojim se nalaže otklanjanje navedenih utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te se postupanje društva sukladno rješenju očekuje u 2016. godini.

Factoring

Imovina factoring društava kojima je Hanfa izdala odobrenja za obavljanje poslova factoringa i društava za koje Hanfa ima saznanja da obavljaju poslove factoringa (dalje u tekstu: factoring društva) iznosila je 6,6 mlrd. kuna te je na dan 31. prosinca 2015. bilježila smanjenje vrijednosti u iznosu od 1,2 mlrd. kuna (15,8 %) u odnosu na dan 31. prosinca 2014. godine. Na pad imovine najviše je utjecalo smanjenje potraživanja po osnovi eskonta mjenica u iznosu od 941,3 mil. kuna uz istovremeni porast potraživanja po osnovi factoringa u iznosu od 249,6 mil. kuna. U strukturi aktive na kratkotrajnu imovinu odnosilo se, isto kao i prethodne godine, čak 98,0% ukupne aktive. Najznačajnija stavka kratkotrajne imovine bili su poslovi eskonta mjenica (58,7% aktive).

Neto dobit factoring društava iznosila je 212,5 mil. kuna, što je za 1,2% manje u odnosu na 2014. godinu. Ukupni prihodi factoring društava iznosili su 841,1 mil. kuna i bili su veći za 51,8 mil. kuna u odnosu na prethodnu godinu, dok su rashodi s iznosom od 575,1 mil. kuna bili za 55,5 mil. kuna veći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Od 13 factoring društava njih 11 je u 2015. iskazalo dobit nakon oporezivanja u ukupnom iznosu od 212,7 mil. kuna. Istovremeno su dva factoring društva ostvarila gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 0,2 mil. kuna.

¹⁶ NN, br. 141/13

Volumen transakcija iznosio je 17,8 mlrd. kuna, što je smanjenje od 5,9% u odnosu na 2014. godinu. U razdoblju od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2015. faktoring društva otkupila su fakture po poslovima faktoringa u vrijednosti od 3,8 mlrd. kuna te mjenice u vrijednosti od 14,0 mlrd. kuna.

Hanfa je izdala tri odobrenja za obavljanje poslova faktoringa za tri društva koja su i prije stupanja na snagu Zakona o faktoringu obavljala poslove faktoringa. Udjel predmetna tri društva u agregiranoj imovini faktoring društava na dan 31. prosinca 2015. iznosio je 59,5%. Uredbom Vlade Republike Hrvatske produžen je rok za usklađivanje onih pravnih osoba koje su na dan stupanja na snagu Zakona o faktoringu obavljale poslove faktoringa i koje su upisane u sudski registar te se navedene pravne osobe, slijedom iste Uredbe, moraju uskladiti sa Zakonom o faktoringu do 31. ožujka 2016. umjesto do 8. kolovoza 2015., što je bio zakonski propisan rok.

Težište nadzornih aktivnosti prvenstveno je bilo na analizi tržišta faktoringa u Republici Hrvatskoj s aspekta analize rizika djelatnosti faktoringa te vrsta i karakteristika pojedinih proizvoda i poslova koje faktoring društva obavljaju.

Sudski postupci

Hanfa je u provedenim postupcima nadzora u području tržišta kapitala, leasinga i faktoringa, investicijskih fondova i osiguranja utvrdila počinjenje prekršaja propisanih zakonima te je nadležnim prekršajnim sudovima i Financijskom inspektoratu Republike Hrvatske podnijela ukupno 17 optužnih prijedloga, pri čemu je u dva predmeta donesena pravomoćna osuda, a kod ostalih predmeta postupak je još u tijeku. Podnošenjem tužbe pred upravnim sudovima Republike Hrvatske protiv rješenja i zaključaka Hanfe tijekom 2015. pokrenuto je 14 upravnih sporova, od čega se 12 upravnih sporova odnosilo na upravne akte iz područja tržišta kapitala, a dva na područje investicijskih fondova. Dvanaest postupaka još je u tijeku, jedna upravna tužba je odbačena, a u jednom upravnom sporu doneseno je rješenje o obustavi postupka. Hanfa je podnijela jednu kaznenu prijavu protiv tri fizičke osobe nakon što je utvrdila osnovne sumnje za počinjenje kaznenog djela zlouporabe povlaštenih informacija. Tijekom godine predstavnici Hanfe sudjelovali su u Radnoj skupini Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske za izmjene i dopune Prekršajnog zakona, a s obzirom na proces usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

Sudjelovanje u radu institucija Europske unije i domaća i međunarodna suradnja

Zaposlenici Hanfe bili su u 2015. uključeni u rad i koordinaciju s relevantnim državnim tijelima i institucijama Europske unije u vezi s pitanjima usklađivanja s propisima i praksama Europske unije u okviru financijskog sektora. Hanfa je sudjelovala na sedam sastanaka Odbora nadzornih tijela Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i na pet sastanaka Odbora nadzornih tijela EIOPA-e. Odbori ESMA-e i EIOPA-e u 2015. donijeli su svaki ponaosob preko stotinu odluka te vodili više od stotinu i pedeset rasprava koje se uglavnom tiču odobravanja mnogobrojnih dokumenata za javnu raspravu, smjernica i preporuka, donošenja tehničkih i provedbenih standarda,

analiza trendova, rizika i ranjivosti financijskog sektora, uređivanja zajedničkog tržišta te u tom svjetlu ujednačavanja nadzornih praksi, djelovanja trgovinskih repozitorija i agencija za kreditni rejting u nadležnosti ESMA-e, sudjelovanja u testovima otpornosti na stres EIOPA-e, izrade mišljenja prema Europskoj komisiji ili drugim europskim nadzornim tijelima, suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma, prepoznavanja novih instrumenata i usluga na financijskim tržištima te budućih trendova i utjecaja na potrošače i financijsku stabilnost europskog prostora, procjena istovjetnosti nadzornih sustava trećih zemalja i dr., na čijim su pripremama kroz prikupljanje podataka, informacija i mišljenja te izradu analiza na nacionalnim razinama radili stručni odbori i radne skupine ESMA-e i EIOPA-e te stručne službe ovih europskih nadzornih tijela. Odbori i radne skupine ESMA-e i EIOPA-e te Hanfina članovi u njima radili su na pripremi svih relevantnih dokumenata koji su bili potrebni kako za donošenje odluka tako i za vođenje rasprava po određenim pitanjima te za potrebe rada posebnih skupina za provedbu procjena stručnjaka po pojedinim temama od značaja za rad i djelovanje u okviru cjelokupnog europskog financijskog tržišta.

Prvi je put Hanfa bila subjektom neposrednog nadzora stručnjaka ESMA-e u sklopu Procjene stručnjaka ESMA-e o nadzornim praksama nacionalnih nadzornih tijela. Tema je bila usklađenost s odredbama Direktive MiFID¹⁷ koje uređuju provođenje procjene primjerenosti odnosno kontrola načina na koji odabrani nacionalni regulatori nadziru provođenje procjene primjerenosti kod društava koja daju investicijske savjete malim ulagateljima. Zaključeno je kako zaposlenici Hanfe imaju detaljno znanje o savjetodavnom tržištu te licenciranim društvima koja takve usluge pružaju na području Republike Hrvatske. Također je navedeno kako je organizacijska struktura Hanfe za nadzor takvih subjekata nadzora adekvatna, kao i razina komunikacije između relevantnih direkcija. Spomenuto je i to da, iako je razina provedenih neposrednih nadzora zadovoljavajuća, u takvim postupcima kontrola provođenja procjene primjerenosti provodi se u ograničenom opsegu, ali je navedeno u konačnici i razumljivo uzimajući u obzir iznimno mali opseg pružanja investicijskih savjeta malim ulagateljima od strane subjekata nadzora, kojima se češće pružaju usluge upravljanja portfeljem. U vezi s procjenom primjerenosti, navedeno je i kako Hanfa organizira ispite te licencira investicijske savjetnike (fizičke osobe koje u subjektima nadzora pružaju usluge investicijskog savjetovanja i upravljanja portfeljima), a što predstavlja regulatornu praksu koja nadilazi standarde većine država članica. EIOPA je tijekom 2015. godine provodila i usporedne analize vezane uz slobodu pružanja usluga osiguranja, nadzorne prakse strukovnih mirovinskih fondova, funkcioniranje kolegija nadzornih tijela i procjenu dubine, likvidnosti i transparentnosti tržišta u kojima je Hanfa također sudjelovala.

Zaposlenici Hanfe nastavili su sudjelovati u radu Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB), Vijeća i Europske komisije. Pripremali su materijale odnosno pružali informacije potrebne za donošenje odluka i mišljenja povezanih s poslovanjem investicijskih društava za sastanke Odbora nadzornih tijela EBA-e, sudjelovali u analizama EBA-e povezanim s revizijom bonitetnih zahtjeva za investicijska društva temeljem relevantnih propisa, u

¹⁷ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktive Vijeća 93/22/EEZ, SL L 145/1

suradnji s Hrvatskom narodnom bankom započeli su rad na prihvaćanju EBA-inih Smjernica koje se tiču oba nadzorna tijela te rad u sklopu notifikacija unutar EBA-ine baze podataka. Hanfa je sudjelovala na četiri sastanka Općeg odbora ESRB-a i četiri sastanka Savjetodavnog tehničkog odbora ESRB-a. Sudjelovanje u radu Vijeća i Europske komisije uključivalo je sudjelovanje zaposlenika Hanfe na sastancima eksperata koje je organizirala Europska komisija i sudjelovanje u javnoj raspravi o izgradnji Unije tržišta kapitala, u raspravi o reviziji Direktive o prospektu¹⁸ te o ukupnom regulatornom okviru Europske unije za financijske usluge, u izradi stajališta i prijedloga amandmana na tekst Prijedloga Uredbe o sekuritizaciji¹⁹ u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom i Ministarstvom financija, u radionicama za transpoziciju Direktive MiFID II i Direktive CSMAD²⁰, odnosno osiguranje primjene Uredbe MiFIR²¹ i Uredbe MAR²², u raspravama o mogućim pristupima u izradi prijedloga nove Uredbe o prospektu, u završnoj fazi donošenja Direktive o distribuciji osiguranja²³ te sudjelovanje u izradi Ispravka Direktive kojom se mijenja Direktiva o transparentnosti²⁴.

Suradnja s domaćim institucijama obuhvaćala je rad na informiranju malih i srednjih poduzetnika o mogućnostima financiranja na tržištu kapitala kroz radionice kojima se nastojalo približiti ove informacije zainteresiranima zajedno s Hrvatskom gospodarskom komorom i Zagrebačkom burzom, uključivanje u rad šest novih radnih skupina na zahtjev Ministarstva financija, sudjelovanje u analiziranju inicijative Europske banke za obnovu i razvoj za izradu zakonodavnog okvira za tržište pokrivenih obveznica u Republici Hrvatskoj zajedno s Ministarstvom financija i Hrvatskom narodnom bankom, kao i nastavak sudjelovanja u radu Vijeća za financijsku stabilnost.

Nastavljene su aktivnosti u pogledu kontrole primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma²⁵ kod subjekata nadzora Hanfe te je provedeno pet neposrednih nadzora, a na temelju obavljenih nadzora iz 2014. i 2015. Hanfa je donijela osam rješenja kojima su naložene mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti u skladu s kojima su subjekti nadzora postupili. Hanfa je kod svojih subjekata nadzora nadzirala i primjenu međunarodnih mjera ograničavanja raspolaganja

¹⁸ Direktiva 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), SL L 153/1

¹⁹ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih pravila o sekuritizaciji i uspostavi europskog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju i izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU i uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 648/2012, 2015/0226 (COD)

²⁰ Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta), SL L 173/179

²¹ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP), SL L 173/84

²² Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (Tekst značajan za EGP), SL L 173/1

²³ Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. godine o distribuciji osiguranja (preinačeni tekst) (Tekst značajan za EGP), SL L 26/19

²⁴ Ispravak Direktive 2013/50/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o izmjenama Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu, Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje i Direktive Komisije 2007/14/EZ o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Direktive 2004/109/EZ (SL L 294, 6.11.2013.), SL L 41/54

²⁵ NN, br. 87/08 i 25/12

imovinom. O provedenim postupcima nadzora Hanfa je izvještavala Ured za sprječavanje pranja novca pri Ministarstvu financija. Hanfa je donijela izmijenjene Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za obveznike u nadležnosti Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga u dijelu utvrđivanja političke izloženosti stranih fizičkih osoba te je sudjelovala u izradi projekta Nacionalne procjene rizika koji je Republika Hrvatska provela po metodologiji Svjetske banke.

Aktivnosti povezane sa zaštitom potrošača i informiranjem javnosti

U 2015. Hanfa je zaprimila 149 predstavlki, od čega se najveći broj odnosio na tržište osiguranja (49,0%), tržište kapitala (12,8%) i tržište leasinga (8,0%). Hanfa je nastavila djelovati u području zaštite potrošača, edukativnih aktivnosti i informiranja javnosti te je izradila i na svojoj internetskoj stranici objavila pet edukativnih brošura namijenjenih korisnicima i potencijalnim korisnicima financijskih usluga, koje razumljivim i jednostavnim jezikom objašnjavaju pojmove povezane s tržištem kapitala, osiguranjem, investicijskim fondovima, mirovinskim fondovima i leasingom. Kako bi osnažila svijest o potrebi poznavanja financijskih proizvoda i povezanih rizika prilikom odlučivanja o ulaganju u takve proizvode, Hanfa je osmislila inovativnu edukativnu kampanju, koja se provodila putem internetskih oglasa koji su vodili na posebno izrađenu Hanfinu informativnu internetsku stranicu, gdje se potencijalne ulagatelje pozvalo na oprez i ukazalo na važnost pravovremenog informiranja o uslugama i proizvodima prije stupanja u poslovni odnos s ponuditeljima financijskih usluga. Zajedno s Hrvatskom narodnom bankom te u suradnji s Ministarstvom financija, Hanfa je provela istraživanje „Mjerenje financijske pismenosti“, a na temelju Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2015. godinu. Istraživanje je provedeno prema metodologiji Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), a rezultati istraživanja omogućit će usporedbu nacionalne razine pismenosti građana Republike Hrvatske s rezultatima istraživanja provedenih u ostalim zemljama te će biti korisna osnova za što bolje planiranje budućih edukativnih projekata i aktivnosti kao i za ocjenjivanje njihove uspješnosti. Hanfa je u suradnji s fakultetima održala tri studentske debate pod nazivom „Mirovinska štednja – optimalna strategija ulaganja“, u kojima su sudjelovali studenti koji su se za debatu pripremali sa zaposlenicima Hanfe i mirovinskih društava te su u debati iznosili mišljenja i stavove u vezi s drugim stupom mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj s posebnim naglaskom na ulaganja mirovinskih fondova odnosno poslovanje mirovinskih društava. Ostale informativne i edukativne aktivnosti uključivale su objave o savjetovanjima sa zainteresiranom javnošću u vezi s nacrtima podzakonskih akata iz Hanfine nadležnosti te pozive na dostavu komentara na njihov sadržaj na središnjem državnom portalu za javna savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (e-Savjetovanja) i objavu na Hanfinim internetskim stranicama zakonskih i podzakonskih propisa te njihovih pročišćenih verzija, priopćenja za javnost o različitim rizičnim vrstama ulaganja i financijskih poslova, upozorenja s ciljem zaštite ulagatelja, upozorenja ESMA-e i Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire (IOSCO), edukativnih tekstova, često postavljenih pitanja i odgovora, publikacija, priručnika i podataka o rezultatima poslovanja subjekata nadzora te drugih obavijesti koje sadrže informacije i priopćenja iz djelokruga rada Hanfe. Hanfa je nastavila i sa sudjelovanjem u ESMA-inim i EIOPA-inim odborima koji se bave zaštitom potrošača te održavanjem raznih predavanja na seminarima i konferencijama različitih obrazovnih, profesionalnih i državnih institucija, kao i organiziranjem posjeta studenata i učenika Hanfi.

U 2015. Hanfa je također sudjelovala u analiziranju inicijative Europske banke za obnovu i razvoj za izradu zakonodavnog okvira za pokrivene obveznice te je surađivala sa Svjetskom bankom koja zajedno s Ministarstvom poduzetništva i obrta i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije provodi projekt osnivanja prvog hrvatskog fonda poduzetničkog kapitala.

Opće poslovanje Hanfe i sjednice Upravnog vijeća i Savjeta

Hanfa je nastavila s unaprjeđenjem poslovnih procesa i svih internih akata kako bi poslovala u skladu s najboljim praksama. Hanfa je odlučila sudjelovati u ESMA-inom projektu Sustav referentnih podataka o financijskim instrumentima, kojim će osigurati da se složeni izračuni transparentnosti računaju centralizirano. Kako je obveza Hanfe kao nadležnog tijela države članice spajanje s EIOPA-inim sustavima uz korištenje određenog formata i modela podataka, bilo je potrebno izabrati i implementirati novi sustav za izvještavanje prema EIOPA-i kao prvu fazu priprema za izvještavanje prema Direktivi Solventnost II. Započet je i projekt za koji su odobrena sredstva iz IPA programa Europske unije, a kojem je cilj unaprjeđenje učinkovitosti nadzora na području financijskih usluga nebankarskog sektora u Republici Hrvatskoj u skladu sa svrhom Europskog sustava nadzora financijskog tržišta kroz implementaciju sustava poslovne inteligencije. U svrhu unaprjeđenja i poboljšanja poslovnih procesa Europska je komisija Hanfi odobrila dva projekta u okviru *Twinning light* programa Prijelazni instrument – Instrument za jačanje kapaciteta. U narednom razdoblju Hanfa planira dodatno nadograditi informacijski sustav, i to kroz uvođenje međunarodno priznatih standarda, zamjenu postojećeg sustava izvještavanja radi omogućavanja razmjene podataka s Hrvatskom narodnom bankom i prikupljanja potrebnih izvještaja te uspostavljanje sustava koji će omogućavati veće funkcionalnosti kod izvješćivanja i razmjene podataka s institucijama Europske unije.

Tijekom 2015. Hanfa se financirala iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora te naknada za pružene usluge. Ukupno ostvareni prihodi iznosili su 52,8 mil. kuna od čega se 98,7%, tj. 52,2 mil. kuna odnosilo na prihode koji su ostvareni iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, naknada za pružene usluge iz nadležnosti Hanfe i ostalih prihoda po posebnim propisima. Ukupni rashodi iznosili su 45,1 mil. kuna od čega su rashodi za radnike iznosili 31 mil. kuna, materijalni rashodi 12,8 mil. kuna, a rashodi amortizacije 1,1 mil. kuna. Rashodi za radnike, kojih je u 2015. bilo 152, ostali su na razini iz 2014. godine. Na smanjenje materijalnih rashoda u odnosu na 2014. utjecalo je smanjenje troškova zakupa poslovnog prostora ugovaranjem povoljnijih uvjeta zakupa te smanjenje troškova obveznog članstva u ESMA-i i EIOPA-i zbog naknadnog smanjenja ukupnih budžeta tih institucija. Učinci provedenih razvojnih projekata također su utjecali na smanjenje materijalnih rashoda. Provođenje razvojnih IT projekata, uz koje je povezana i nabava dugotrajne imovine, utjecalo je na povećanje rashoda amortizacije za 7,2% u odnosu na 2014. godinu. Hanfa je u 2015. ostvarila višak prihoda nad rashodima u iznosu od 7,7 mil. kuna koji je na kraju godine uplatila u državni proračun Republike Hrvatske.

Održano je 85 sjednica Upravnog vijeća Hanfe na kojima je doneseno 1.442 odluke te su održane četiri sjednice Savjeta na kojima je Savjet davao mišljenja i stručne savjete s ciljem razvoja nadzorne prakse.